

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Høring - Ta hele Nordland i bruk! - rapport fra Utvalget for utredning av samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i høyskolesektoren i Nordland (Nordlandsutvalget)

Utdanningsforbundet ser det som positivt at Kunnskapsdepartementet følger opp Stjernø - utvalgets innstilling. Ved å utrede høyere utdanning i Nordland fylke, som har geografisk spredte og sårbare institusjoner innenfor høyere utdanning, rettes også oppmerksomheten mot institusjonsstruktur, ansvarsdeling, samarbeid og ressursutnyttelse.

Utvalget fastslår at tilgang til høyere utdanning i alle deler av fylket og nærhet til vitenskapelig kompetanse i både sør, nord og midt fylke er viktig for utviklinga av Nordlandssamfunnet. Etter mange års målretta satsing, og med aktiv støtte fra Nordland fylke, vil Høgskolen i Bodø trolig få universitetsstatus i nær framtid. Det vurderes som et løft for hele fylket.

Utdanningsforbundet mener at Nordland fylkes utdanningsstruktur også bør utredes i sammenheng med det pågående regionale samarbeidet i Nord- Norge, og andre samarbeidsrelasjoner nasjonalt og internasjonalt som institusjonene i Nordland har etablert. Det er også viktig at Nordlandsutvalgets rapport blir sendt på bred høring fordi den kan ha betydning for andre regioner.

I følge mandatet skulle utvalget utrede hvordan ”struktur, samhandling og arbeidsdeling i høyskolesektoren i Nordland best kan sikre at regionen har et attraktivt høyskoletilbud preget av effektiv ressursutnyttelse og høy faglig kvalitet”.

Utvalget er blitt bedt om å utrede to mulige modeller for framtidig organisering av denne sektoren og drøfter ulike former for samarbeid mellom de 3 høgskolene. Flertallet konkluderte med å foreslå at høyskolene fusjonerer. Ett medlem går primært inn for en nettverksmodell, men støtter sekundært flertallets innstilling.

Utdanningsforbundet mener at strukturelle reformer alene ikke er det beste svaret på behovet for en styrking av faglig kvalitet og ønsket om mer effektiv ressursutnyttelse i sektoren. Finansieringssystemet er en langt viktigere faktor. Som Utdanningsforbundet har påpekt i flere sammenhenger, bidrar dagens finansieringssystem innenfor høyere utdanning mer til

konkurranse om studentene enn til faglig samarbeid i et fleksibelt system. Som utvalgsmedlem Harg i Stjernø -utvalget i sin særmerknad pekte på, kan staten gjennom finansieringsordningene stimulere til forpliktende samarbeidsavtaler om så vel forskning som utdanningsprogrammer. Mer langsiktig finansiering og sterkere politisk og strategisk styring kan være alternativ til fusjoner.

Utdanningsforbundet går derfor imot fusjon som pålagt virkemiddel for å få til de ønskede endringer i den høyere utdanningssektoren i Nordland. Samarbeids- og nettverksmodeller forutsetter gode prosesser der de involverte parter er i dialog, ikke at det gis ved et direktiv fra sentralt hold. Erfaringene fra Troms med fusjon mellom høyskolen og universitetet er så langt positive, men det var en frivillig prosess som tok lang tid på de to institusjonene.

Utdanningsforbundet er opptatt av at det legges til rette for å styrke og videreutvikle robuste fagmiljøer i regionen på en måte som utnytter ressursene på beste måte. Derfor er også Utdanningsforbundet positiv til at regjeringens opprettelse av SAK (samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon), et politisk grep for å sikre bedre samarbeid og forpliktende avtaler om arbeidsdeling i UH-sektoren. Et godt eksempel på dette er det samarbeidet om ny grunnskolelærerutdanning som Kunnskapsdepartementet har pålagt lærerutdanningsinstitusjonene i hver region. Her er institusjonene også pålagt å bli enige om en arbeidsdeling for å hindre en ressursødende konkurranse om studenter, en modell som bør brukes på flere områder.

Utdanningsforbundet mener at det er viktig å etablere forpliktende samarbeid mellom høyskolene i Nordland på de fagområdene der det er faglig naturlig og i noen tilfeller utover fylkets grenser. Vi er enig med utvalget i at det også er nødvendig og ønskelig at de enkelte høyskolene kan inngå forpliktende samarbeid som går ut over fylkesgrensene, for eksempel samarbeide med Universitetet i Tromsø.

Organiseringsmodellene som Nordlandsutvalget presenterer, foreslår at Høgskolen i Nesna skal ha ansvar for all lærerutdanning i Nordland, og at det skal opprettes et senter for fleksibel læring på Nesna, all helse- og sosial utdanning i Bodø og teknologiutdanning i Narvik.

Utdanningsforbundet mener det er interessante forslag som framstår som en tydelig satsing, men motforestillinger går ut på at det øker avstanden mellom mange ansatte og ledelse og administrasjonen og gjør at det bl.a. vanskeligere å ivareta de ansattes medvirkning og rett til medbestemmelse. De budsjettmessige konsekvensene av den slik modell må også vurderes.

Ved valg av organiseringsmodell med ønsket om en arbeidsdeling mellom institusjonene i fylket, må det også tas i betraktning at man ønsker en tilrettelegging for samarbeid i hele Nord- Norge som for eksempel om lærerutdanning; Pilot Nord.

Nærhet til akademiske miljø er en styrke i seg selv. Det gir positive samspilleffekter mellom høyere utdanning, forskning, næringsliv og brukere av den kompetanse som utvikles. Derfor er Bodø viktig som knutepunkt for de andre miljøene. Innstillingen legger vekt på at høyere utdanning skal være tilgjengelig i hele fylket, at dagens campuser skal opprettholdes og at det i tillegg skal satses på studiesentra i byene på Helgeland, på Stokmarknes, i Kabelvåg og på Leknes. Studiesentra er definert som et sted der det gis tilbud om høyere utdanning gjennom fjernundervisning eller ved hjelp av tilreisende lærere. Flere av disse stedene (Mo, Sandnessjøen og Stokmarknes) er i dag studiesteder med permanente lokaler, faste

studietilbud og faste vitenskapelige ansatte. Forslaget fra utvalget om studiesentra, vil redusere det faglige miljøet på disse studiestedene, og føre til sterkere sentralisering av forskningsmiljøet i fylket.

Utdanningsforbundet er opptatt av at vurderingene som foretas i forbindelse med høringsprosessen blir så realistiske og fremtidsrettete som mulig, også med tanke på rekrutteringspotensialet til de høyere utdanningsinstitusjonene. Det er særlig viktig at departementet har en åpen dialog med institusjonene og de ansattes organisasjoner i den videre prosessen.

Med vennlig hilsen
for Utdanningsforbundet

Torbjørn Ryssevik
avdelingssjef

Tove Hauge
spesialkonsulent

Kopi: Unio